

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет іноземних мов
Кафедра класичної філології

Затверджено
На засіданні кафедри класичної філології
факультету іноземних мов
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30. 08.2023 р.)

Завідувач кафедри Б. В. Чернюк

Силабус навчальної дисципліни
«Народна латинь»,
що викладається в межах ОП «Класична філологія та англійська мова» другого
(магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності 035. Філологія
спеціалізації 035.08 Класичні мови та літератури (переклад включно)

**Силабус курсу «Народна латинь»
на 2023/24 н.р.**

Назва курсу	Народна латинь
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет іноземних мов, кафедра класичної філології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія, 035.08 Класичні мови та літератури (переклад включно)
Викладачі курсу	Чернюх Богдан Васильович, доктор філологічних наук, професор кафедри класичної філології
Контактна інформація викладачів	cherboh@gmail.com, м. Львів
Консультації по курсу відбуваються	щочетверга, 13.00-14.30 год. (вул. Університетська, 1, ауд. 436) Також можливі он-лайн консультації. Для цього слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://lingua.lnu.edu.ua/employee/chernyuh-bohdan-vasylovych
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб студент засвоїв не лише викладені теоретичні знання стосовно основних закономірностей розвитку народної латини, але й зміг застосувати навички у відповідній діяльності. Після ознайомлення з курсом студенти оволодіють необхідним комплексом знань для подальшої самостійної роботи у сфері латинської філології, навчатися працювати із джерелами, які містять народнорозмовні елементи, розпізнавати їх та здійснювати адекватний аналіз і переклад тексту.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Народна латинь» є однією із вибіркових дисциплін з спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.08 Класичні мови та літератури (переклад включно) для освітньо-професійної програми «Класична філологія та англійська мова», рівня освіти магістр, яка викладається у I семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Народна латинь» є навчити студентів розуміти історичні закономірності та напрями розвитку фонетичної, морфологічної системи народної латини, її синтаксичних, лексичних та словотвірних особливостей, підготувати студентів до роботи з різножанровими текстами, які містять розмовні елементи.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022. 2. Чернюх Б. В. Історична граматики латинської мови. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2008 3. Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania

	<p>University, 2007.</p> <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adams J. N. Social Variations and the Latin Language. – Cambridge: CUP, 2013 2. Palmer L. R. The Latin Language. -London:Penguin, 1954.- р. (режим доступу: https://archive.org/details/PalmerTheLatinLanguage) 3. Grandgent C. H. An introduction to vulgar Latin.-Boston: D.C. Heath & Co., 1907 (https://archive.org/details/cu31924021623800) 4. Väänänen V. Introduction au latin vulgaire. - Paris: Klincksieck, 1981 (https://hermes.org.mk/wp-content/uploads/2020/11/44.-Va%CC%88a%CC%88na%CC%88ncn-V.-Introduction-au-latin-vulgaire-1981.pdf)
Тривалість курсу	120 год.
Обсяг курсу	4 кредити ECTS. Лекції – 32 год., самостійна робота – 88 год.
Очікувані результати навчання	<p>Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог (ІК).</p> <p>Загальні компетентності (ЗК).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 3). 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 7). 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 8). <p>Фахові компетентності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних, напрямах і школах (ФК 1). 2. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки (ФК 3). 3.Здатність застосовувати поглиблені знання з класичних та англійської мов для вирішення професійних завдань (ФК 6). 4. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень (ФК 7). 5. Володіти практичними навичками інтерпретації та лінгвостилістичного аналізу оригінальних іншомовних різножанрових текстів (ФК 10) <p>Програмні результати навчання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості філологічного дослідження (ПРН 3). 2. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці (ПРН 7). 3. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти класичних та англійської мов (ПРН 9). 4. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням

	<p>доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних (ПРН 11).</p> <p>5. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються (ПРН 13).</p> <p>6. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання класичних та англійської мов для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог (ПРН16).</p> <p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>- знати: основні закономірності історичного розвитку фонетичної та морфологічної системи народної латини; особливості народнолатинського синтаксису, словотвору та лексики; перехід від розмовної латинської мови до сучасних романських мов; розуміти основи порівняльного та порівняльно-історичного мовознавчих методів.</p> <p>- вміти: володіти практичними навичками інтерпретації та лінгвістичного аналізу оригінальних латинських різножанрових текстів, які включають розмовні елементи; встановлювати відповідники розмовних форм нормам класичної латини; пояснити шляхи розвитку латинських голосних, приголосних та дифтонгів у розмовній мові; використовувати отримані знання у практичній діяльності при роботі з текстом; мати необхідну компетенцію для написання наукового тексту; обирати правильний підхід до філологічного дослідження.</p>
Ключові слова	Народна латина, фонетика, морфологія, синтаксис, словотвір
Формат курсу	Дистанційний
	Проведення лекцій та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>Тема 1. Поняття народної латини.</p> <p>Тема 2. Джерела вивчення народної латини.</p> <p>Тема 3. Романізація римських провінцій .</p> <p>Тема 4. Фонетичні зміни в народній латині.</p> <p>Тема 5. Монофтонгізація древніх дифтонгів. Зміни у вокалізмі.</p> <p>Тема 6 Зміни у консонантизмі.</p> <p>Тема 7. Асиміляція і дисиміляція приголосних. Кінцеві приголосні.</p> <p>Тема 8 Морфологічні зміни у системі імені</p> <p>Тема 9. Зміни в категорії займенників. Числівники. Неозначений артикль.</p> <p>Тема 10. Зміни в системі дієслівних форм. Заміна синтетичних форм аналітичними.</p> <p>Тема 11. Зникнення відкладних дієслів. Утворення прислівників. Функції прийменників.</p> <p>Тема 12. Синтаксис простого речення.</p> <p>Тема 13. Синтаксис складного речення. Доля інфінітивних зворотів і партиціп'яльних конструкцій</p> <p>Тема 14. Словотвір в народній латині.</p> <p>Тема 15. Лексика народної латини.</p> <p>Детальніше у СХЕМІ КУРСУ</p>
Підсумковий	Залік

контроль, форма	Письмовий
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують знань з нормативної граматики латинської мови та історії латинської мови.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, дискусія
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання загально вживаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інtranet.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p>4 модульні контрольні роботи (максимальна оцінка за роботу — 20 балів) (4x20 =80),</p> <p>самостійна робота — максимальна оцінка 20 балів.</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що при виконанні модульних робіт та складанні іспиту студенти не вдавтимуться до списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні та бали за самостійну роботу. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях, недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування; несвочасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку.	1. Поняття народної латини. 2. Джерела вивчення народної латини. 3. Романізація римських провінцій 4. Монофтонгізація дифтонгів. Зміни у вокалізмі. 5. Зміни у консонантизмі. 6. Зміни в категорії займенників. Неозначений артикль. 7. Зміни в системі дієслова форм. 8. Спрощення відмінкової системи та відмін іменника. 9. Синтаксис простого і складного речення. 10. Словотвір в народній латині.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тижд. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література	Завдання	Термін виконання
1 / 2023 / 2 год	Поняття народної латини.	лекція	1.Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022.-С. 13-24. 2.Adams J. N. Social Variations and the Latin Language. – Cambridge: CUP, 2013. – P. 3-27. 3.Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 1-8;	Самостійне вивчення теми «Історія вивчення народної латини»	
2 / 2023 / 2 год.	Джерела вивчення народної латини.	лекція	1.Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022.-С. 34-39	Самостійне вивчення теми «Періодизація народної латини».	
3 / 2023/ 2 год	Романізація римських провінцій .	лекція	Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022 .-С. 35-49 2. Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 9-15.	Самостійне вивчення теми «Романізація периферії Римського світу»	вересень
4 / 2023 / 2 год.	Фонетичні зміни в народній латині.	лекція	1.Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022. С. 52-55 2.Чернюх Б. В. Історична граматики латинської мови. – Львів: ВЦ ЛНУ, 2008. – С. 50-55..	Самостійне опрацювання теми «Особливості народнолатинського наголосу»	
5 / 2023 / 2 год.	Монофтонгізція древніх дифтонгів. Зміни у вокалізмі.	лекція	1.Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022.-С. 56-62. . 2.Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 27-38.	Самостійне опрацювання тем «Асиміляція голосних», «Синкопа, апокопа, метатеза»	
6 / 2023 / 2 год.	Зміни у консонантизмі.	лекція	1.Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022.-63-66 2. Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 38-48.	Самостійне вивчення тем «Особливості народнолатинського консонантизму. Палаталізація	жовтень

				приголосних перед голосними переднього ряду».	
7 / 2023 / 2 год.	Асиміляція дисиміляція приголосних. Кінцеві приголосні.	i лекція	1.Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022.-С. 66-70 2. Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 38-48.	Самостійне вивчення теми «Спрощення груп приголосних».	
8 / 2023 / 2 год.	Морфологічні зміни у системі імені	лекція	1.Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022.-С. 71-80 2. Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 49-80.	Самостійне вивчення теми «Редукція в системі імені»	
9 / 2023 / 2 год.	Зміни в категорії займенників. Числівники. Неозначений артикль.	лекція	1. Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022.-С.80-86 2. Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 49-80.	Самостійне вивчення теми «Вказівні, питальні, неозначені займенники».	
10 / 2023 / 2 год	Зміни в системі дієслівних форм. Заміна синтетичних форм аналітичними.	лекція	Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022.-С. 87-95 2. Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 49-80.	Самостійне вивчення теми «Змішування дієвідмін. Нормалізація неправильних дієвідмін.»	
11 / 2023 / 2 год.	Утворення прислівників. Функції прийменників.	лекція	1. Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022.-С. 96-98. 2. Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 49-80.	Самостійне вивчення теми «Прийменникові конструкції та прислівники в народній латині»	
12 / 2023 / 2 год.	Синтаксис простого речення.	лекція	1.Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів: ВЦ ЛНУ, 2022.-С. 101-106 2. Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 81-94.	Самостійне вивчення теми «Поширення безсполучникового зв'язку речень. Паратаксис».	
13	Синтаксис	лекція	1. Чернюх Б. В. Народна латини. Підручник.-Львів:	Самостійне вивчення теми	листо-

/2023 / 2 год.	складного речення. Доля інфінітивних зворотів і partiципiальних конструкцiй		ВiЦ ЛНУ, 2022.-С. 107-114 2. Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 81-94.	«Доля складнопiдряд- них речень».	пад
14/ 2023/4 год	Словотвiр в народнiй латинi.	лекцiя	1. Чернюх Б. В. Народна латини. Пiдручник.-Львiв: ВiЦ ЛНУ, 2022.-С. 117-125 2. Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 104-105.	Самостiйне вивчення теми «Роль префiксацiї i суфiксацiї у народнолатинсь- кому словотворi»	груден
15/ 2023 / 2 год.	Лексика народноi латини.	лекцiя	1. Чернюх Б. В. Народна латини. Пiдручник.-Львiв: ВiЦ ЛНУ, 2022.-С. 127-137 2. Herman J. Vulgar Latin. – Pennsylvania: Pennsylvania University, 2007. – P. 97-107.	Самостiйне вивчення теми «Запозичення в народнiй латинi»	груден